

NOTAT

Til: Sundhedsministeriet

Opgang Blok C - 1. sal
Afsnit Sekretariat
Telefon 51442594
Mail rbc@regionh.dk
Web www.regionh.dk

Dato: 30. september 2022

Udtalelse fra regionsrådet i forbindelse med ministeriets redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr.18/2021 om Sygehusberedskabet før og under 1. smittebølge af COVID-19

Indledning

Regionsrådet i Region Hovedstaden er af Sundhedsministeriet blevet anmodet om at afgive en udtalelse om Statsrevisorernes beretning nr. 18/2021 sygehusberedskabet før og under 1. smittebølge af COVID-19.

Region Hovedstaden vil gerne indledningsvist bemærke, at regionen finder det positivt, at Rigsrevisionen i beretningen anerkender, at personale på alle niveauer og med forskellige faglige baggrunde har ydet en stor indsats over lang tid for at håndtere pandemien bedst muligt. Ligeledes er det positivt, at Rigsrevisionen anerkender det omfattende arbejde Region Hovedstaden udførte ift. indkøb af værnemidler både ifm. pandemiens opstart og i Den Nationale Operative Stab (NOST). Region Hovedstaden blev under pandemien de udførende i forhold til at indkøbe og lagerføre en national beholdning af værnemidler, herunder national produktion. Konkret betyder det, at der i regi af Region Hovedstaden blev etableret både en national og en regional lagerbeholdning af værnemidler købt under pandemien.

Region Hovedstadens bidrag til ministerredegørelsen fra sundhedsministeriet til Statsrevisorerne redegør for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes bemærkninger vedrørende regionerne har givet anledning til.

Udtalelse

Forberedelse af sygehusberedskabet

Rigsrevisionen påpeger, at regionernes sundhedsberedskabsplaner ikke var tilstrækkeligt dækkende i forhold til at håndtere en pandemi, samt at der ikke blev taget bestik af den nationale risikovurdering for en højvirulent sygdom.

Region Hovedstadens sundhedsberedskabsplan fra 2017 - som var gældende da COVID-19 pandemien brød ud i 2020 - følger Sundhedsstyrelsens Vejledning om planlægning af sundhedsberedskab og adresserer en række forskellige beredskabshændelser, herunder håndtering af smitsomme sygdomme. Regionen har jf. sundhedsloven modtaget vejledning fra Sundhedsstyrelsen om planen og tilpasset den i overensstemmelse med vejledningen.

Der var i Region Hovedstaden ikke udarbejdet en specifik pandemiplan forud for COVID-19 pandemien. Dermed er det korrekt, at der ikke var en plan, der detaljeret planlagde for en pandemisituation med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens plan for pandemisk influenza. Det bemærkes i sammenhæng hermed, som det også konstateres af Rigsrevisionen, at Sundhedsstyrelsens pandemiplan ikke er opdateret siden 2013.

Region Hovedstadens sundhedsberedskabsplan blev opdateret i efteråret 2021 med vedtagelse i Regionsrådet 12. oktober 2021. I den sammenhæng blev der på en række områder gennemført opdateringer på baggrund af erfaringer med COVID-19:

- Der er beskrevet overordnede principper for prioritering og organisering af hospitalskapacitet ved epidemi af smitsom sygdom, som i stort omfang giver behov for hospitalsindlæggelse.
- Beskrivelse af samarbejdet med kommuner og almen praksis, bl.a. med hensyntagen til erfaringer fra corona-pandemien er opdateret.
- Beskrivelsen af scenarier for massevaccination er tilpasset, så den er i overensstemmelse med den konkrete organisering under COVID-19.
- Forsyningsikkerhed, herunder lægemiddelberedskabet: Der er tilføjet uddybende beskrivelser af forsyningsikkerhed bl.a. ift. personlige værnemidler, samt lægemiddelberedskabets rolle ift. at sikre forsyningsikkerhed om kritiske lægemidler.

Derudover blev afsnit om krisestyringsorganisation, krisekommunikation, patientsikkerhed, øvelser mm. opdateret.

Regionen afventer i øvrigt Sundhedsstyrelsens kommende pandemiplan, og vil på baggrund af dette udarbejde en specifik pandemiplan for Region Hovedstaden.

Omstilling af sygehusvæsenet

Rigsrevisionen bemærker, at de tre undersøgte regioner har sikret, at sygehusvæsenet under 1. smittebølge i overvejende grad kunne omstilles til at håndtere COVID-19.

Dette skete i en løbende dialog med Sundhedsstyrelsen, hvor der hurtigt blev fulgt op på vejledninger og prognoser i tæt dialog på tværs af regioner og med det nationale niveau.

Regionen anerkender, at der kunne have været et mere detaljeret planlægningsgrundlag for håndtering af en pandemisituation. Det bemærkes dog samtidig, at det ville have været – og fortsat er – vanskeligt præcist at forudsige et konkret pandemiforløb, og dermed at lægge detaljerede planer for håndtering heraf.

Regionen bemærker desuden, at det på baggrund af det overordnede sundhedsberedskab lykkedes, med kort varsel, at udarbejde detaljerede planer for skalering af kapacitet i pandemisituationen.

I forhold til regionernes bekymring for håndtering af de mange intensivpatienter bemærkes, at det er forventeligt, at sygehuskapaciteten vil komme under pres i en pandemisituation, og at det vil være udfordrende at håndtere et kraftigt øget antal intensivpatienter. Ikke desto mindre blev der lagt planer for, hvordan et kraftigt øget antal intensivpatienter i en beredskabssituation skulle håndteres, herunder med flytning af personale til nye funktioner og stuer m.m., så de mest syge patienter kunne prioriteres højest.

Regionen noterer sig, at Rigsrevisionen finder, at regionerne har sikret, at kritiske funktioner, der som udgangspunkt ikke måtte udskydes, generelt blev opretholdt, og at Rigsrevisionen ikke finder eksempler på det modsatte. Det bemærkes hertil, at opretholdelsen af kritiske funktioner løbende blev indskærpet overfor hospitalerne. Tilsvarende fortsatte monitoreringen af kræft og udredning under suspenderingen af patientrettighederne, og der blev i tillæg hertil oprettet en række andre monitoreringer for at følge hospitalsaktiviteten.

Forsyning af værnemidler i en pandemisituation

Rigsrevisionen påpeger, at regionerne havde svært ved at sikre værnemidler i overensstemmelse med retningslinjerne.

Den særlige situation omkring forsyning af værnemidler påvirkede hele verdensmarkedet. Region Hovedstaden så allerede i januar 2020 indikationer på, at der på verdensmarkedet var en forsyningsustabilitet på bl.a. værnemidler pga. COVID-smitten i Wuhan-området, som ville ramme Europa. Regionen bestilte derfor allerede i januar 2020 ekstra værnemidler. Under pandemien blev værnemidler fordelt til hospitalerne, for at sikre, at der var tilgængelige værnemidler til alle, der havde brug for det ud fra retningslinjerne.

Region Hovedstaden ønsker at gøre ministeriet opmærksom på, at der er taget initiativer, der skal sikre, at regionerne er bedre stillet ift. forsyning af værnemidler mv., hvis Danmark rammes af en ny pandemi. Flere af initiativerne er ministeriet selv ansvarlig for, men de nævnes fordi det giver et helhedsbillede:

- Styrelsen for forsyningssikkerhed (SFOS) blev etableret i august 2020, og skal hjælpe samfundet med test og værnemidler under COVID-19 samt bidrage til håndteringen af fremtidige kriser.
- Under COVID-19-pandemien i foråret 2020 besluttede staten, at Region Hovedstaden skulle indkøbe værnemidler til nationalt brug. Regionerne har i dag lagerbeholdning af værnemidler på egne lagre (inkl. Region Hovedstaden), som sammen med de to nationale lagre styres ift. statens fastsatte måltal. Det overordnede overblik og ansvar varetages af Styrelsen for Forsyningssikkerhed (SFOS).
- I Region Hovedstaden er enheden National Forsyning af Værnemidler (NFOS) etableret i Center for Økonomi pr. 1. januar 2021. Enheden varetager de operationelle indkøbs-, lager- og logistikopgaver for både regionens regionale lager, det nationale lager og EU-nødlageret af værnemidler sammen med understøttende enheder.
- Region Hovedstaden bemærker, at da NFOS blev etableret, var der i regi af SFOS en forventning om, at en fremtidig indkøbs- og lagermodel med Region Hovedstaden som aktør ville blive godkendt medio 2021. Det har siden vist sig, at godkendelse af den fremtidige indkøbs- og lagermodel lader vente på sig. Den fremtidige konkrete model for indkøb og lager af værnemidler afventer stadig. Der pågår pt. forhandlinger mellem Danske Regioner og SFOS idet udgangspunktet for en national model har ændret sig.

Region Hovedstaden er desuden opmærksom på, at ansvaret for testindsatsen er overgået til Sundhedsministeriet.